

Efesolaiskirjeen selitys 5

Ef. 1:15–23

Savonlinnan Tuomiokirkko, 9.10.2013

Viisauden ja näkemisen Henki

Viime luennolla kuulimme, että kun kristitty uskoo Jeesukseen, hänessä totetuu sen Pyhän Hengen työ, jonka hän on saanut omakseen kasteessaan. Se usko on Pyhän Hengen vaikuttamaa, ja siksi Paavali puhuu uskossa saatavasta ”Pyhän Hengen sinetistä”. Se antaa oikeuden taivaallisen perinnön lunastamiseen, kunhan sen aika kerran tulee.

Paavali jatkaa Efesolaiskirjeen 1. luvun jakeessa 15 näin:

Sentähden, kun kuulin siitä uskosta, joka teillä on Herrassa Jeesuksessa, ja teidän rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan, en minäkään lakkaa kiittämästä teidän tähtenne, kun muistelen teitä rukouksissani (Ef. 1:15).

Tuossa on ensimmäisenä sana ”sentähden”. Se on jätetty pois vuoden 1992 käännöksestä, mutta luulen, että se on ihan tärkeä. Se kertoo, että Paavali viittaa kaikkeen edellä sanottuun. Eli ainakin seuraaviin asioihin:

- 1) Efeson kristityt, kuten kaikki Kristuksen omat, on liitetty Kristukseen Jeesukseen. Siksi he ovat kuolleet Jeesuksen kanssa, heidät on herätetty hänen kanssaan kuolleista ja heidät on asetettu ”taivaallisiin” Jeesuksessa, hänen taivaaseen astumisensa takia. Niinpä he saavat jatkuvasti omakseen ”kaiken hengellisen siunauksen Kristuksessa”. Ovathan he jo ”taivaallisissa”, taivaallisen siunauksen ympäröiminä, vaikka se ei vielä olekaan näkyvää vaan salattua aisteilta, järjeltä ja tunteilta.
- 2) Tämän jumalallisen armopäätöksen ja valinnan, jonka mukaisesti Jumala on päättänyt pelastaa meidät Kristuksen avulla, Jumala on tehnyt jo ennen maailman luomista.
- 3) Pelastus perustuu Kristuksen ristinkuolemaan. Hän on ristillä vuotaneessa veressään ja katkarassa kuolemassaan kärsinyt sen rangaistuksen, joka kuuluisi meille syntiemme takia. Mutta nyt meidät on lunastettu vapaiksi syyllisyydestämme Jumalan edessä ja olemme armahdetut.
- 4) Saman armonsa vaikutuksesta Jumala on antanut Paavalille ja muille Kristuksen apostoleille tiedon siitä, miten hän on päättänyt, että pelastava armo toimii. Tätä Jumalan pelastussuunnitelmaa Paavali nimittää ”armotaloudeksi”.
- 5) Sen päämääränä on, että kristityt saisivat omakseen taivaallisen ”perinnön”. Se perustuu Jeesuksen kuolemaan ja sen perusteella tehtyyn ”uuteen testamenttiin”, jossa perintö on luvattu.
- 6) Armotalouden päämääränä on myös se, että kristityt kiittäisivät Jumalaa hänen ylenpalttisesta rakkaudestaan.

- 7) Pyhä Henki on vaikuttanut sen, että Efeson kristityt (kuten ketkä hyvänsä kristityt) ovat tulleet uskomaan Jeesukseen, että hän on pelastanut heidät sen ”armotalouden” kertomalla tavalla, josta Paavali on heille puhunut. Niinpä heissä on tuo Pyhä Henki ”sinettinä”, joka varmistaa sen, että he tulevat oikeasti myös saamaan sen taivaallisen perinnön, josta edellä oli puhetta.

Näiden kaikkien asioitten vuoksi, jotka hän on edellä todennut, Paavali nyt sanoo, että

Sentähden, kun kuulin siitä uskosta, joka teillä on Herrassa Jeesuksessa, ja teidän rakkaudestanne kaikkia pyhiä kohtaan, en minäkään lakkaa kiittämästä teidän tähtenne, kun muistelen teitä rukouksissani (Ef. 1:15).

Nimittäin jos miettii, mitä kaikkea usko saa aikaan, niin onhan se aika valtava asia. Koska Paavali tajusi syvästi, miten valtava asia Efeson kristittyjen usko oli, niin siksi hän kiitti Jumalaa heistä. Hän suorastaan ei osannut lakata kiittämästä Jumalaa heistä.

Tässä on jotain samaa kuin Jeesuksessa. Evankeliumien mukaan Jeesus ei kehunut ihmisiä mistään muusta niin paljoa kuin siitä, että joku uskoi häneen. Ajattelepa vaikka tapausta, jossa roomalainen sadanpäämies uskoi Jeesuksen kykenevän pelkällä sanallaan parantamaan hänen sairaan palvelijansa.

Tämän kuullessaan Jeesus hämmästyi ja sanoi niille, jotka häntä seurasivat: "Totisesti: näin vahvaa uskoa en ole tavannut yhdelläkään israelilaisella (Matt. 8:10)

Tai vastaavasti tapaus, jossa eräs foinikialainen nainen tuli pyytämään Jeesusta parantamaan hänen riivatun tyttärensä. Kun nainen ei tyytynyt Jeesuksen kielteiseen vastaukseen vaan pyysi edelleen, Jeesus sanoi:

Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Suuri on sinun uskosi, nainen! Tapahtukoon niin kuin tahdot." (Matt. 15:21)

Meidän on vaikea muistaa ja uskoa se, miten valtavan suuressa arvossa Jumala pitää sitä, että hänen Poikaansa Jeesukseen uskotaan ja roikutaan siinä luottamuksessa, että Jeesuksessa meille annetut lupaukset ovat totta. Meille on paljon luontaisempaa kuvitella, että uskovainen puhetyyli tai ihmeet ja merkit tai pyhitys tai kuuliainen elämä tai ”opetuslapsuus” tai armolahjat olisivat Jumalan erityisesti siunaamia asioita. Mutta Raamatun mukaan Jumala arvostaa ennen kaikkea Jeesukseen uskomista. Ja sitten sitä rakkautta, joka tästä uskosta seuraa.

Mutta Paavali oli Jeesuksen apostoli, jolle Jumala oli ilmaissut ”armotalouden” suunnitelmansa. Se armotalous perustuu nimenomaan uskoon (ks. 1. Tim. 1:4). Siksi Paavalilla oli samanlainen arvostus uskoa kohtaan kuin mikä Jeesuksella oli.

Sisäisten silmien valaistuminen

Mitä Paavali sitten rukoili Efeson krisittyjen puolesta, kun hän kiitti Jumalaa heistä?

Minä rukoilen, että Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja näkemisen hengen, niin että oppisitte tuntemaan hänet, ja että hän valaisisi teidän sisäiset silmänne näkemään, millaiseen toivoon hän on meidät kutsunut, miten äärettömän rikkaan perintöosan hän antaa meille pyhien joukossa ja miten mittaamaton on hänen voimansa, joka vaikuttaa meissä uskovissa. Se on sama väkevä voima, jota hän osoitti herättäessään Kristuksen kuolleista ja asettaessaan hänet istumaan oikealle puolelleen taivaassa (Ef. 1:17–20)

Paavalin mainitsema ”viisauden ja näkemisen henki” ei ole mikään muu henki kuin se sama Jumalan Pyhä Henki, jonka kristitty on saanut omakseen kasteessa ja joka vaikuttaa uskoa. Mutta ideana tuossa Paavalin rukouksessa on se, että hän pyysi Jumalalta, että Pyhä Henki vaikuttaisi Efeson kristityissä aivan tietyllä tavalla. Että hän antaisi heidän omassa hengessään tajuta ja ymmärtää ja uskoa, mitä kaikkea Jeesus on heidän puolestaan tehnyt ja miten todellista se on.

Tällaiseen ymmärtämiseen ja ”näkemiseen” tarvitaan Jumalan Hengen hengellistä vaikutusta ihmisen sisimmässä. Se johtuu siitä, että Jeesuksen tuoman pelastuksen todellisuutta ei nähdä tavallisin silmin eikä sitä tajuta järjellä eikä normaaleilla tunteilla. Niinhän Paavali oli aiemmin sanonut itsestäänkin Efesolaiskirjeessä, kun oli puhunut siitä, miten Jumala oli ilmaissut apostoleille ”armotalouden suunnitelman”.

Tätä armoa hän on ylenpalttisesti antanut meille kaikkinaiseksi viisaudeksi ja ymmärrykseksi, tehden meille tiettäväksi sen tahtonsa salaisuuden, että - - (Ef. 1:9)

Nyt Paavali rukoilee, että Jumala vastaavalla tavalla vaikuttaisi Pyhällä Hengellään Efeson kristityissä, että hekin voisivat ymmärtää ja ”nähdä” sydämellään, mitä Jumala on puolestamme tehnyt Jeesuksessa.

Paavalin mukaan sisäisillä silmillä nähdään se, ”millaiseen toivoon hän on meidät kutsunut”. Tämä on tarpeen siksi, että kristitty ei masentuisi tämän elämän vaikeuksien ja tylsyyden alle. Meillä on toivo paremmasta. Jumala on luvannut pitää huolen tulevaisuudesta. Niinpä hän lupaa Raamatussa ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon” (Jer. 29:11). Se toivo suuntautuu loppujen lopuksi ikuisen elämään. Tämän tajuaminen kristityn omassa hengessä Pyhän Hengen vaikutuksesta on sitä, josta Paavali kirjoittaa näin: ”- - että hän valaisisi teidän sisäiset silmänne näkemään, - - miten äärettömän rikkaan perintöosan hän antaa meille pyhien joukossa.”

Kunpa tuo saisi toteutua meissäkin, Suomen kristityissä! Useimmiten me olemme kuin puupölkkyjä, kykenemättömiä tajuamaan, kuinka todellista ja varmaa ja suurenmoista on se, mitä meille on luvattu tulevaisuudesta taivaassa.

Kolmanneksi Paavali rukoilee Jumalalata seuraavaa: ”että hän valaisisi teidän sisäiset silmänne näkemään, - - miten mittamaton on hänen voimansa, joka vaikuttaa meissä uskovissa. Se on sama väkevä voima, jota hän osoitti herättäessään Kristuksen kuolleista ja asettaessaan hänet istumaan oikealle puolelleen taivaassa.” (Ef. 1:19–20)

Minun täytyy myöntää, että minulla ei juurikaan ole tätä Pyhän Hengen lahjaa. Minulle on hyvin vaikea uskoa ja ymmärtää, että uskovissa kristityissä vaikuttaa sama Jumalan väkevä voima, kuin mikä vaikutti Jeesuksen ylösnousemuksessa. Onneksi kyse ei olekaan minun uskostani tai ymmärryksestäni, vaan Jumalan lupauksista, jotka hän on antanut meille sanassaan Raamatussa. Niihin minäkin saan perustautua ja vakuuttua siitä, että meille krisityille on annettu meissä vaikuttavaksi Jeesuksen ylösnousemusvoima.

Se on kylläkin Paavalin muitten kirjeitten perusteella näkymätön. Se voima on ”saviastioissa”.

Tämä aarre on meillä saviastioissa, jotta nähtäisiin tuon valtavan voiman olevan peräisin Jumalasta eikä meistä itsestämme. Me olemme kaikin tavoin ahtaalla mutta emme umpikujassa, neuvottomia mutta emme toivottomia, vainottuja mutta emme hylättyjä, maahan lyötyjä mutta emme tuhottuja. Me kannamme aina ruumiissamme Jeesuksen kuolemaa, jotta myös Jeesuksen elämä tulisi meidän ruumiissamme näkyviin (2. Kor 4:7–10).

Tämä puoli on ainakin omassa elämässäni hyvinkin havaittavissa. Mutta sen lisäksi Jumalalla on annettavissa myös se lahja, että kaikesta ahdingosta ja neuvottomuudesta ja maahan lyötynä olemisesta huolimatta sisäiset silmät voisivat nähdä ja ymmärtää myös sen toisen puolen, sen että kaikesta tästä huolimatta meissä vaikuttaa Jeesuksen ylösnousemusvoima.

Vanhan testamentin kertomus profeetta Elisasta ja hänen palvelijastaan ennakoi tätä sisäisten silmien valaistumista, jota Paavali Efeson kristityille rukoili:

Kun Jumalan miehen palvelija aamulla nousi ja meni ulos, kaupungin ympärillä oli kaikkialla sotilaita, hevosia ja vaunuja. Palvelija sanoi Elisalle: "Voi, herrani! Mitä me nyt teemme?" "Älä pelkää", Elisa vastasi, "meillä on puolellamme enemmän väkeä kuin heillä." Hän rukoili Herraa ja sanoi: "Herra, avaa hänen silmänsä, jotta hän näkisi." Herra avasi palvelijan silmät, ja hän näki, että vuori Elisan ympärillä oli tulisia hevosia ja vaunuja täynnään. (2. Kun 6:15–17)

Kristuksen sisäinen tunteminen

Tuossa äskeisessä jäi mainitsematta kaikkein olennaisin. Paavalihan aloitti tuon jakson näin:

”Minä rukoilen, että Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala, kirkkauden Isä, antaisi teille viisauden ja näkemisen hengen, niin että oppisitte tuntemaan hänet”. (Ef. 1:17)

Se on kaikkein tärkeintä, Kristuksen sisäinen tunteminen. Kyse on siitä, että usko on sydämen suhde Jeesukseen. Jumalan lupauksiin uskomisessa omistetaan hänet, Jeesus itse. Paavali kirjoittaa Galatalaiskirjeensä 2 luvussa jakson, jossa kuvataan hienosti se, kuinka vanhurskauttava usko Kristuksen tekemään lunastukseen merkitsee samalla yhteyttä Kristukseen itseensä:

Me olemme syntyperältämme juutalaisia, emme syntisiä pakanoita. Kun kuitenkin tiedämme, ettei ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä lain vaatimia tekoja vaan uskomalla Jeesukseen Kristukseen, olemme mekin uskoneet Jeesukseen Kristukseen, jotta tulisimme vanhurskaiksi häneen uskomalla emmekä tekemällä lain vaatimia tekoja. Eihän kukaan ihminen tule vanhurskaaksi tekemällä mitä laki vaatii. - - Lain vaikutuksesta minä kuolin, mutta kuolin vapaaksi laista elääkseni Jumalalle. Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani (Gal 2:15-16; 19-20).

Kristuksen sisäinen tunteminen on sitä, että Jumalan lupausten varassa ihmiseen syntyy vakaumus ja luottamus siihen, että Jeesus on rakastanut ja rakastaa minua. Tässä luottamuksessa ihmisen henki jotenkin aavistaa olevansa persoonallisessa suhteessa Jeesuksen kanssa. Kyse ei ole pelkästä oppiin tai Raamatun sanoihin luottamisesta, vaan Jeesuksen itsensä läsnäolosta uskossa.

Kristuksen sisäinen tunteminen ei ole tunne

Jälleen on syytä painottaa, että usko Kristukseen ei samaistu tunteisiin tai tietoon. Martti Luther kirjoittaa Galatalaiskirjeen 2. lukua selittäessään tästä näin:

Jos usko on todellista uskoa, se on sydämen varma luottamus ja luja suostumus, jolla Kristukseen tartutaan kiinni. Kristus on nimittäin uskon kohde, mutta ei ainoastaan kohde, vaan niin sanoakseni itse uskossa Kristus on läsnä. Usko on nimittäin sellaista tietoa eli pimeyttä, joka ei näe mitään. Kuitenkin tässä pimeydessä istuu valtaistuimella Kristus, jonka usko pitää sisällään. Samalla tavalla Jumala asui Siinailla ja temppelissä keskellä pimeyttä. - - [meidän vanhurskautemme] on itse usko ja sydämen pilvi, se on, luottamus asiaan jota emme näe, Kristukseen, joka on täydellisesti ymmärryksen näkökyvyn saavuttamattomissa, mutta joka kuitenkin on läsnä. Usko siis vanhurskauttaa, koska se sisältää ja omistaa tuon aarteen, nimittäin läsnäolevan Kristuksen. Millä tavalla Kristus taas on läsnä, on ajattelukyvyn saavuttamattomissa, koska tässä, kuten olen sanonut, vallitsee pimeys. Missä vain todellinen sydämen luottamus on olemassa, siellä on Kristus läsnä tuossa pimeydessä ja uskossa.”

K Kristus on Lutherin mukaan läsnä ”pimeydessä” ja ”pilvessä”, koska hänen läsnäolonsa ei perustu loppujen lopuksi tunteisiin. Hän on läsnä siinä luottamuksessa, jolla ihmisen sydän ja henki tarttuvat Kristusta koskeviin armon lupauksiin. Kristus on läsnä ja hänet tunnetaan sisäisesti; ja kuitenkin kyse ei ole tunteesta emotion eli ”fiiliksen” mielessä. Kyse on pikemminkin siitä, että ihminen suhtautuu Jumalan lupauksiin Kristuksesta kuin ”sinän” lupauksena ”minulle”.

Kuulostaako mahdottomalta ymmärtää järjellä? Niin se onkin. Juuri siksi Paavali rukoileekin, että Jumala itse avaisi efesolaisten sisäiset silmät tarttumaan kiinni asiaan, joka ei avaudu ihmisen normaaleille järjen tai tunteiden kyvyille.